

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – LAI CHÂU NĂM 2022****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU (3 điểm)** Đọc đoạn thơ:

“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa.
Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi,
Câu hát căng buồm cùng gió khơi.

(Trích SGK, Ngữ văn 9, tập một)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. (1,0 điểm): Khổ thơ trên được trích trong văn bản nào? Tác giả là ai?**Câu 2.** (1,0 điểm): Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong hai câu thơ dưới đây:

“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa”

Câu 3. (1,0 điểm): Từ “lại” ở câu thơ “Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi” diễn tả điều gì?**Câu 4.** (1,0 điểm): Qua đoạn thơ trên em có cảm nhận gì về tinh thần lao động của người dân làng chài? Em học tập được điều gì từ họ?**II. LÀM VĂN (7.0 điểm)****Câu 1.** Viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về nghị lực của con người trong cuộc sống.**Câu 2.** Phân tích nhân vật Phương Định trong văn bản “Những ngôi sao xa xôi” của tác giả Lê Minh Khuê.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU:

Câu 1:

Khổ thơ trên được trích trong văn bản nào? Tác giả là ai?

Phương pháp: Căn cứ bài Đoàn thuyền đánh cá.

Cách giải:

- Tác phẩm: Đoàn thuyền đánh cá.
- Tác giả: Huy Cận.

Câu 2:

Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong hai câu thơ dưới đây:

“Mặt trời xuống biển như hòn lửa
Sóng đã cài then, đêm sập cửa”

Phương pháp: Căn cứ biện pháp nghệ thuật đã học, phân tích.

Cách giải:

Biện pháp nghệ thuật trong đoạn thơ:

- So sánh: **Mặt trời** xuống biển **như hòn lửa**.

=> Tác dụng: Mặt trời” được ví như một hòn lửa khổng lồ đang từ từ lặn xuống.

- Nhân hóa: Sóng đã **cài** then đêm **sập** cửa.

=> Tác dụng: Gán cho sự vật những hành động của con người sóng “cài then”, đêm “sập cửa” gợi cảm giác vũ trụ như một ngôi nhà lớn, với màn đêm buông xuống là tấm cửa khổng lồ và những gợn sóng là then cài cửa. Con người đi trong biển đêm mà như đi trong ngôi nhà thân thuộc của mình.

Câu 3:

Từ “lại” ở câu thơ “Đoàn thuyền đánh cá lại ra khơi” diễn tả điều gì?

Phương pháp: Phân tích.

Cách giải:

Từ “lại” diễn tả:

- + Chỉ một sự kiện lặp đi lặp lại.
- + Chỉ sự trái chiều vì khi vũ trụ đã kết thúc một ngày dài để lắng vào yên nghỉ thì đoàn thuyền đánh cá lại bắt đầu một cuộc lao động mới.

=> Gọi một nhịp sống thanh bình của quê hương, đất nước. Sau bao năm tháng chiến tranh con người Việt Nam mới có một cuộc sống lao động bình yên.

Câu 4:

Qua đoạn thơ trên em có cảm nhận gì về tinh thần lao động của người dân làng chài? Em học tập được điều gì từ họ?

Phương pháp: Phân tích.

Cách giải:

Qua đoạn thơ có thể thấy họ là những người yêu lao động, lao động hăng say, nghiêm túc, miệt mài.

Ta có thể học tập được ở tinh thần làm việc nghiêm túc và hăng say của họ.

II. LÀM VĂN

Câu 1:

Viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về nghị lực của con người trong cuộc sống.

Phương pháp: Phân tích, giải thích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Giới thiệu chung: nghị lực của con người trong cuộc sống.

2. Giải thích.

- Nghị lực là: Là ý chí vươn lên trong cuộc sống, bản lĩnh vượt qua nhiều thử thách khó khăn trên đường đời...

=> Trong cuộc sống ta sẽ gặp vô vàn những khó khăn, thử thách bởi vậy việc có nghị lực sống là vô cùng quan trọng và cần thiết.

3. Bàn luận

- Những người có nghị lực sống là những người không ngại khó khăn, không sợ vấp ngã. Đối với họ những khó khăn đó chỉ là thử thách để tiếp thêm nghị lực cho họ không ngừng vươn lên.

- Ý nghĩa của nghị lực sống:

+ Nghị lực sống sẽ giúp họ vứt bỏ những vướng bận, những thứ khiến họ nản chí, tiếp thêm sức mạnh, động viên họ để vượt qua được thử thách.

+ nghị lực sống ấy còn bồi đắp cho con người sự khiêm tốn, lòng dũng cảm, lòng kiên trì bền bỉ. Họ luôn tự tin vào chính bản thân mình, rằng mình có thể vượt qua được những chông gai ấy.

+ ...

4. Mở rộng vấn đề

- Phê phán những người luôn sống bi quan, khi gặp khó khăn chỉ nghĩ đến bỏ cuộc.
- Trong cuộc sống đầy những thử thách, khó khăn thì nghị lực sống là liều thuốc tinh thần quan trọng nhất để con người tiến đến thành công.

Câu 2:

Phân tích nhân vật Phương Định trong văn bản “Những ngôi sao xa xôi” của tác giả Lê Minh Khuê.

Phương pháp: Phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Mở bài: Giới thiệu chung về tác phẩm Những ngôi sao xa xôi và nhân vật Phương Định.

2. Thân bài

a. Vẻ đẹp dũng cảm, kiên cường:

- Phương Định cùng đồng đội phải đảm nhận một công việc đầy gian khổ, hiểm nguy trên cung đường Trường Sơn, giữa những năm kháng chiến chống Mĩ ác liệt:

+ Cô thuộc tổ trinh sát mặt đường, hàng ngày phải đo khối lượng đất đá lấp vào hố bom, đếm bom chưa nổ và nếu cần phải phá bom.

+ Vì thế, mỗi khi máy bay ném bom phải lao lên mặt đường, đánh dấu đoạn đường bị bom phá hỏng và những quả bom chưa nổ.

+ Không chỉ vậy, cô và tổ trinh sát còn phải đảm đương việc phá bom nổ chậm -> nhiệm vụ đòi hỏi sự bình tĩnh, dũng cảm, quên mình của chiến sĩ vì thân chết lả trong ruột những quả bom.

- Là công việc mà có làm bao nhiêu lần vẫn không thể quen, vẫn luôn căng thẳng đến mức “thần kinh căng như chèo... tim đập bất chấp cả nhịp điệu”.

- Vậy mà, cô vẫn bám trụ 3 năm liền trên tuyến đường Trường Sơn, chứng tỏ vẻ đẹp quả cảm, ý chí kiên cường, lòng yêu nước của Phương Định.

- Diễn biến tâm trạng PD trong một lần phá bom nổ chậm:

+ Nền của tâm trạng là không khí căng thẳng: bầu trời, mặt đất vắng lặng phát sợ.

+ Phương Định đã chiến thắng nỗi sợ hãi của mình: Đi thẳng người đến bên quả bom; tắt cả mọi giác quan của cô trở nên nhạy bén, có ngày cô phá bom đến 5 lần. Tinh thần trách nhiệm, sự quên mình trong công việc khiến cái chết trở nên mờ nhạt. Cô chỉ nghĩ đến “liệu mình có nổ, bom có nổ không?”

=> Cô là biểu tượng cho vẻ đẹp của lòng quả cảm, kiên cường của thế hệ nữ thanh niên xung phong thời chống Mĩ.

b. Vẻ đẹp tâm hồn nhạy cảm, mơ mộng, giàu yêu thương:

- Nét đẹp trẻ trung, hồn nhiên, mơ mộng:

+ Cô luôn chăm chút cho ngoại hình và rất tự hào về đôi mắt “có cái nhìn sao mà xa xăm” và cái cổ kiêu hãnh như đài hoa loa kèn -> thấy mình là một cô gái khá.

+ Cô thích soi gương, thích làm điệu trước các anh bộ đội.

+ Đặc biệt, PD rất thích hát, thích nhiều loại nhạc khác nhau và còn thường bịa lời ra để hát.

+ Cô vui thích cuống cuống trước 1 cơn mưa đá.

+ Cô cũng hay hồi tưởng về quá khứ, về tuổi học sinh, về căn nhà nhỏ bên quảng trường thành phố. Cô nhớ khuôn cửa sổ, nhớ những ngôi sao trên bầu trời Hà Nội, nhớ bà bán kem với lũ trẻ con háo hức vây quanh. Đó là những kí ức làm tươi mát tâm hồn cô trong hoàn cảnh chiến đấu đầy gian khổ, hi sinh.

- Vào chiến trường 3 năm, phải trải qua nhiều gian khổ, thiếu thốn song PD vẫn giữ gìn vẹn nguyên, thế giới tâm hồn mình. Đây là một minh chứng cho sức sống mãnh liệt của cô gái trẻ này.

- Tình cảm gắn bó, yêu thương cô dành cho những đồng đội:

+ Cô yêu thương, chiều chuộng Nho như một đứa em út trong nhà. Khi Nho bị thương, cô lo lắng, chăm sóc, cảm thấy đau như chính mình bị thương.

+ Với chị Thao: Phương Định hiểu tính cách và tình cảm của chị, cô coi chị Thao như người chị cả trong gia đình.

+ Khi đồng đội trên cao điếm, PD ở nơi an toàn trực điện đài, mà chẳng thể yên lòng: cô gắt lên với đội trưởng, cô sốt ruột chạy ra ngoài rồi lo lắng.

=> Tất cả đã làm hiện lên một thế giới tâm hồn, tinh tế, trong sáng, nhân hậu và vẻ đẹp nhân cách của một người thiếu nữ, sống giữa hiện thực chiến tranh khốc liệt mà vẫn tràn đầy niềm yêu thương, tin tưởng dành cho con người và cuộc sống.

=> Lê Minh Khuê đã khắc họa thành công nhân vật PD, người thiếu nữ HN với tâm hồn phong phú và lòng dũng cảm, tinh thần quên mình vì nhiệm vụ. Nhà văn đã góp cho văn xuôi chống Mĩ một trong những hình tượng sống động và đáng yêu nhất.

3. Kết bài

- Nội dung:

+ Khắc họa thành công với những nữ thanh niên xung phong trên tuyến đường Trường Sơn thời chống Mĩ là: Phương Định. Họ trở thành biểu tượng cho vẻ đẹp của thế hệ trẻ VN trong kháng chiến chống Mĩ.

+ Qua đó, ngợi ca tâm hồn trong sáng, tính cách dũng cảm và tinh thần lạc quan của người chiến sĩ thanh niên xung phong Trường Sơn.

- Nghệ thuật: Nghệ thuật miêu tả nhân vật đặc sắc, kể chuyện sinh động, ngôn ngữ trần thuật phù hợp với nhân vật, nhịp kể biến đổi linh hoạt.